

II. správa SNB
analytický odbor

Čj. : CB-0077/138/03-89

V Praze dne 12.7.1989

Výtisk č. : 2.
Přílohy : 6/11

Denní situační zpráva č. 138/89 ze dne 12. července 1989

K bodu 2 a) : c. 1

K bodu 2 b) : c. 1

K bodu 3) : c. 3

K bodu 4) : c. 4, 5, 6

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Zničeno

1 - 041 nos
2 - 2640
3 - 1000
4 - 1000
5 - 1000
6 - 1000
Zrušen stupňování
Zrušen stupňování

Výtisk číslo: 2
Počet listů: 2

K bodu 2 a)

Rozdělovník č. 1

Dne 10.7.1989 informoval pracovník Hesenského ministerstva kultury JUNG Erhard vedoucího konzulárního a právního oddělení ZM NSR v Praze RÜNGERA Detleva o průběhu následujících událostí:

Dne 9.7. 1989 v čele 25-ti členné skupiny dalších NSR občanů přicestoval JUNG do Prahy, aby se zde zúčastnil semináře na téma "Československo od roku 1918 do současnosti". Tento seminář byl organizován přes čs. cestovní kancelář a rovněž jeho program byl písemně schválen. Pouze přednášející si zajistili sami, neboť v tomto směru jim čs. instituce nevyšly vstří, např. pro téma "Založení ČSR, vývoj zahraniční politiky v době Masaryka a Beneše" se podařilo zajistit dr. Vojtěcha MENCLA, pro téma "Mnichovská dohoda z r. 1938" byl vybrán dr. Jan KŘEN. Rovněž se podařilo získat i příslib bývalého ministra zahraničních věcí ČSSR dr. Jiřího HÁJKA, který by měl dne 14.7.1989 přednášet na téma "Pražské jaro 1968".

Ovšem tato skupina NSR občanů, která se rekrutuje z oblasti inteligence a která se měla zájem tohoto semináře v Praze zúčastnit, byla již dne 9.7.1989 při přechodu čs. hranice zadřžována po dobu cca 3 hodin čs. hraniciálními orgány. Veškerá jejich zavazadla byla podrobena důkladné kontrole neboť obsahovala některé písemné materiály k tomuto semináři, např. materiály o posledních událostech v ČSSR, dále Jiřího HÁJKA o "Pražském jaru 1968" a o přestavbě v SSSR. Veškeré tyto písemné materiály jim byly čs. hraniciálními orgány zabaveny.

Vzhledem ke stávající situaci JUNG proto již dne 10.7.1989 v dopoledních hodinách navázal osobní kontakt s dr. MENCELEM, který měl téhož dne přednášet na téma "Založení ČSR, vývoj zahraniční politiky v době Masaryka a Beneše". V této době se však dostavili i čtyři příslušníci čs. MV v čele s dr. SÝKORSKÝM, kteří JUNGOVI navrhli následující alternativy k průběhu celého semináře:

budě provést tento zamýšlený seminář bez navrhovaných přednášejících a nebo v opačném případě, tj. pokud nebudou trvat na jejich přítomnosti, budou tito čs. bezpečnostní okamžitě vykázáni, neboť tento seminář by se dostal do rozporu se zájmy ČSSR. Při navrhování těchto alternativ příslušníci MV argumentovali polokriminální základnou, teroristy z řad CH-77 a pod..

Na vyličenou událost reagoval vedoucí konzulárního a právního oddělení ZÚ NSR v Praze Detlev RÜNGER tím, že i když se jedná o velice zajímavou situaci a osobnost výše uváděného dr. SÝKORSKÉHO je ZÚ NSR v Praze známá, může Erhardu JUNGOVI doporučit pouze to, aby celý případ podrobně vyličil jejich kulturnímu radovi dr. Christianovi SEEBODEM. Své rozhodnutí RÜNGER zdůvodnil JUNGOVI tím, že pokud nedošlo při této příležitosti k zatčení některého NSR občana, nepřináleží tento případ do kompetence konzulárního a právního oddělení ZÚ NSR v Praze.

Na toto sdělení ze strany RÜNGEHO však JUNG reagoval, tím, že celá jeho skupiny, která se měla zúčastnit tohoto semináře, se rozhodla v tom směru, že zpracuje protestní dppis proti postupu čs. úřadů a tento doručí na ZÚ NSR v Praze s tím, aby byl postoupen NSR ministru zahraničních věcí GENSCHEROVI, který bude ve dnech 12.-13.7.1989 na oficiální návštěvě ČSSR.

Poznatek byl získán dne 11.7.1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.

Dne 11.7.1989 se na ZÚ NSR v Praze dostavil JUNG spolu s čs. občanem KŘENEM a jednali (zřejmě o zmíněné události) s kulturním radou SEEBODEM. Nelze vyloučit, že uvedená otázka bude přednesena i ministru zahraničních věcí NSR GENSCHEROVI při jeho návštěvě v Praze.

L. odber

Výtisk číslo: 2
Počet listů : 2

K bodu 2 b)

Rozdělovník č. 1

Dne 30.6.1989 navštívil Václav BENDA společně s D. NĚMCOVOU soukromou rezidenci rakouského ZÚ v Praze 5, K malvazínce 11, kde měl setkání s bývalým vídeňským starostou BUZKEM.

Cestou ~~hovorila~~ Dana NĚMCOVÁ v rozhovoru s Václavem BENDOU o petici "Několik vět" a aktivitách a činnosti opozice řekla, že podle jejího názoru petici podepisují lidé všech profesí i postavení, komunisté i nestraníci. Je nutno věnovat mimořádnou pozornost členům strany, kteří se nesmí osobně bát změn ve společnosti /výslově řekla: "členům strany by nikdo něměl ani zkřivit vlas na hlavě"/, ale musí se do úsilí o ně plně zapojit a celit pokusům vedení o uchování současného stavu.

Dále se vyjádřila, že ve společnosti je nutno věetranně prosazovat ideu národního usmíření a tolerance v činech a skutečích, nejen slovy. Režimu neustále nabízet dialog a neuzavírat se kompromisům. Hledat cesty k novým způsobům výkonu moci při udržení kontinuity /doslova řekla: "působí tu setrvačnost, bez kontinuity se všechno rozletí, lidi by si při překotných změnách nevěděli s ničím rady a vrhli by se jeden na druhého" / to však neznamená, že by se podbízeli. Je nutno se orientovat v činnosti opozice na PR a MIR, ale především SSSR, zejména na určité skupiny a osoby, především zvolené poslance, nelze dopustit, aby činnost opozice křížila nebo ztěžovala plány Rusů na společný evropský dům, protože tím by se veškeré snažení opozice ukázalo jako možná provokace , s Rusy je nutno počítat.

Václav BENDA se vyjádřil v tom smyslu, že je třeba postupovat tvrdě a nekompromisně. Veškerá činnost by měla směřovat k odstranění stávajícího společenského zřízení v ČSSR. Je pro kon-

frontaci se státní mocí. Rovněž nesouhlasí s tím, že by se měli tolerovat členové KSČ tak jak se k tomu vyjádřila NĚMCOVÁ.

Poznatek byl získán dne 6. 7. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozně přenesený a při jeho využití v informačním toku FMV je nutno dbát zachování konspirace Pramenem.

Jsou realizována opatření, směrující ke zjišťování názorů zájmových osob a plánů opozice pro další období.

10. tdb

ARCHIV BEZPEČNOSTI ČR
Zákon o stupeň uřízení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usanovění § 157 odst. 3

K bodu 3)Rozdělovník č. 1

Výtisk číslo:

Počet listů :

ZRUŠEN STUPEŇ
UTAJENÍ

DNE 6.8.94 PODPIS

R

Dne 25. 5. 1989 se na Ústředním výboru odborového svazu zaměstnanců železnic uskutečnila porada předsedů CZV ROH 37 lokomotivních dep v ČSSR. Na jednání byly přizváni zástupci FMDS na ÚN ČSD ss. ing. SELLNER a ing. TĚMÍN. Před zahájením byl ústřednímu řediteli ČSD předán obsáhlý dopis, ve kterém se mj. uvádí, že v poslední době sílí nespokojenost strojvedoucích, včetně odborových orgánů a jejich funkcionářů. Problémy přepratovávají zejména v těchto oblastech :

- prostoje a náhrada mzdy při prostojích u lokomotivních čet. Trvá nejednotnost turnusového řádu v otázkách prostojů a přerušení výkonu služby.
- pracovníci nemají vymezeno vhodné místo k pobytu ve vratných stanicích - spí na lavičkách, z vratné stanice chodí domů pěšky.
- směnné obsazení lokomotiv s volnou vazbou v nákladní dopravě, na krátkých traťových ramenech je práce plánována tak, aby byly uspokojeny lokální zájmy všech zainteresovaných dep, vznikají zbytečné prostoje.
- podle Zákoníku práce se neposkytuje vhodná doba k přerušení práce u dlouhých pevných tras do Žiliny a Turnova.
Tuto dobu vzhledem ke grafikonu poskytovat nelze, ale nutno ji kompenzovat jinak.

Dále bylo zjištěno, že dne 19. 5. 1989 zaslal koňktiv strojvedoucích ČSD Hlavního lokomotivního depa Liberec na Ústřední výbor svazu pracovníků železniční dopravy Praha dopis, ve kterém žádá své odborové zástupce o zodpovězení a vysvětlení těchto otázek:

- 1) Důchodová hranice - 60 let je pro profesi strojvedoucího příliš vysoká. Minimálně polovina odpracované doby připadá na noční směny. Oč mají náročnější službu příslušníci armády nebo SNB.
- 2) Pojištění a hmotná odpovědnost - nesouhlasí s dosavadním procentním rozložením úhrady hmotné škody. Dříve viník hradil 10% škody nyní 1/3. Zdůvodnění, že se tímto má posílit hmotná odpovědnost, považují za farizejské. Dobrý a odpovědný pracovník má vždy dle našeho názoru maximální odpovědnost. Pojištění ztráci své opodstatnění již při nižších škodách.
- 3) Otzáka kolektivní smlouvy - proč do ní není již několik let zapracován procentuelní růst mzdy. Dříve se spojoval s růstem životní úrovni.
- 4) Příplatek za jednočlennou obsluhu - v minulosti činil 25% hodinového tarifu v přepočtu tehdejšího měsíčního základního platu. Toto dnes není pravda.
- 5) Otzáka platových tříd a profese strojvedoucího - dle platných směrnic je nespravedlivé. Strojvedoucí je vázán odpracovanými léty a druhem vykonané práce. To u žádných jiných profesí ČSD není.
- 6) Premiový řád - jeho současné upratování je neobjektivní. Nесouhlasí s tím, že v případě neplnění není brát v potaz důvod a příčiny.
- 7) Otzáka úspory nafty a chozrasčotu - z jakého důvodu nejsou lokomotivním četám vypláceny finanční odměny za úsporu nafty.
- 8) Nový turnusový řád - není znám jeho termín platnosti. Žádají o vyšetření podstatných změn a specifik, které se týkají profese strojvedoucího.

Kolektiv strojvedoucích Lokodepa Liberec žádal o vyslání kompetentních osob schopných na položené otázky odpovědět a na případné další připomínky a náměty fundovaně reagovat.

Uvedená situace vyžaduje zvýšenou pozornost zejména příslušných resortních a stranických orgánů. Závažnost poznatků je zvýrazněna objektivně existujícími problémy v železniční dopravě, které jsou ovlivněny celkovou nedobrou situací ve vybavenosti technickými prostředky, stavem železničních zařízení, ale i sociálními a

kádrovými problémy.

Nelze vyloučit, že vzniklé situace může být zneužito jednotlivci k organizování nátlakových akcí na vedení železniční dopravy.

Tématický rozbor byl spracován z poznámků získaných od května 1989 do současnosti Prameny č. 1, které jsou hodnoceny jako hodnověrné a lze je využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření k prověrce, zda bývalí funkcionáři a členové Federace lokomotivních řet (FLČ) pracují i nadále v resortu a na jakých funkcích. V kladném případě bude zajištěna jejich účinná kontrola. Pracují-li mimo resort bude prověřeno, zda mají možnost a snahu působit na zaměstnance ČSD.

Nadále bude sledována názrová hladina mezi zaměstnanci ČSD, zejména strojvůdci a jejich pomocníky, zda se neprojevuje nespokojenost s platebními požadavky a se sociálními podmínkami.

Další opatření jsou realizována se zaměřením na včasné odhalování snah o případné oživení FLČ pod různým krytím.

4. odlož

ARCHIV BĚH
Zpráva sluhem dlezení (svazková dnem)

Výtisk číslo :

Počet listů :

K bodu 4Rozdělovník č. 1

Pracovník Spolkového ministerstva zahraničních věcí Rakouska dr. PRIES Peter, který v letech 1985 až 1988 působil na ZÚ Rakouska v Praze, při hodnocení současných vztahů mezi ČSSR a SSSR uvedl že, vedení SSSR se značnou nelibostí nese pomalý proces přestavby v ČSSR neboť doufalo v to, že právě ČSSR z hlediska zeměpisné polohy, historických vztahů, ale i z hlediska hospodářských tradic se staně jakýmži prostřednictvím v rozvoji obchodních vztahů mezi NSR a SSSR.

Proto se vedení SSSR musí v současné době spoléhat alespoň na MÍR a doufat v to, že toto se staně pro SSSR prostřednictvím v rozvoji obchodních vztahů alespoň s Rakouskem a to i přes tu skutečnost, že MÍR k tomu nemá takové reálné předpoklady jako právě ČSSR, tj. MÍR chybí nejen historické, ale zejména ekonomické předpoklady. Tato skutečnost se odrazila i v tom, že vedení SSSR nemá žádné podstatnější výhrady k připravovanému vstupu Rakouska do EHS a to i přes tu skutečnost, že SSSR je jedním ze signatářů státní smlouvy s ústavním zákonem o trvalé neutreliitě Rakouska, neboť si je vědom toho, že po případném přijetí Rakouska do EHS, může tento stát získávat mnohem modejnější technologie apod..

K současné vnitropolitické situaci v ČSSR bylo za strany dr. PRIESE konstatováno, že současná vnitropolitická krize se v ČSSR bude dál dále prohlubovat. Zde je však nutné konstatovat, že její počátky se datují již od roku 1970, kdy bylo z řad KSČ vyloučeno cca 500 000 jejich zkušených funkcionářů, členů apod.. V tomto období, tj. v 70 letých, proto do různých stranických funkcí nastoupila tzv. druhá garnitura, která se vzhledem ke své nezkušenosti začala ihned dopouštět ve své práci zásadníchchyby neboť opoměla jeden ze zásadních úkolů, tj. vychovávat a připravovat své nástupce. Tímto vlastně došlo v současné době ke vzniku určité mezery mezi starou a střední generací členů KSČ, což vy-

ústilo v politickou krizi.

Poznatek byl získán v červnu 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.

✓ odb

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOZEK
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 11. 7. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Výtisk číálo :

Počet listů :

K bodu

Rozdělování č. 1

V souvislosti s návštěvou ministra zahraničních věcí NSR GENSCHERA v ČSSR ve dnech 12.-13.7.1989 bylo zjištěno, že při rozhovorech bude mít jmenovaný zájem o výsledky vrcholné schůzky představitelů Varšavské smlouvy v Bukurešti, tzn., že Bonn, dle linie, která byla dohodnuta v Rumunsku - "přiznat každé zemi právo na různé cesty k socialismu" by kladl důraz na kontakty s jednotlivými členskými zeměmi VS. Dalším problémem, který chce GENSCHER během pobytu v Praze řešit, je otázka zřízení dalšího hraničného přechodu na bavorsko-čs. hranicích a to na novém tranzitním místě nadmálnici č. 299 u Waldsassen. Důvodem jsou dlouhé fronty na stávajících 6-ti hraničních přechodech, zvláště v letních měsících. V loňském roce vystavilo ZÚ NSR v Praze víza pro cca 230 000 čs. občanů, což představovalo nárůst o 54 % a čs. ZÚ v NSR vystavilo výjezdní povolení pro cca 600 000 občanů NSR, což představuje zvýšení o 20 %.

V závěru rozhovorů by se měl ministr zahraničních věcí NSR zajímat o již dlouhodobě připravovanou dohodu o vzájemném zřízení kulturních institutů v obou zemích a o rozvíjení vzájemné výměny mládeže obou zemí.

Poznátky byly získány dne 11. 7. 1989 Pramenem č. 2, jsou věrohodné a lze je využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření k získání ohlasů na návštěvu GENSCHERA v ČSSR.

✓ odp.

Výtisk číslo :

Počet listů :

K bodu 4)Rozdělovník č. 1

Dne 7.7.1989 byla svolána mimořádná porada Českého svazu dramatických umělců, kterou vedl tajemník BERGER.

Na poradě byli přítomni vedoucí představitelé jednotlivých odvětví kultury SČDU (výtvarníci, sochaři, malíři, ale i zástupci čs. filmu a další). Předmětem jednání bylo zaujmutí stanoviska k rozmnoženému materiálu pravidových sil, pod názvem ... "Několik vět ...".

Přítomní zástupci odvětví SČDU měli dále rozhodnout, jak se vyjádří k dalšímu materiálu, který byl údajně uměle vytvořený malou skupinou osob na ÚV KSČ, bez vědomí tajemníka i předsednictva ÚV KSČ, jako protihodnota, nebo "protimateriál", na podporu zdravého jádra v čs. kultuře.

Filmoví režiséři, národní umělci Jaroslav BALÍK a Jiří SEQUENS se odmítli podepsat pod "uměle" vytvořený materiál z ÚV KSČ a vyjádřili se, že byl vytvořený počátkem a nesplní očekávání, po uveřejnění v Tvorbě a Novém slovu i s podpisem čs. umělců, čelních představitelů politického i veřejného života, zvláště veletním období před srpnovými událostmi roku 1989.

Nepodařilo se zjistit s jakým výsledkem svolaná mimořádná porada Českého svazu dramatických umělců dopadla. Odborná porada se měla konat i ve vedení čs. filmu a dalších kulturních odvětvích SČDU i čs. oznamovacích prostředcích.

Poznatek byl získán dne 7.7.1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozní a lze jej využít v informačním toku.

Jsou realizována opatření ke zjišťování ohlasů a názorů z prostředí uměleckých kruhů k akcím opozice zejména s blížícím se výročím srpnových událostí.

11 ods

108